

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir

İnsan Hakları Kurullarının
Desteklenmesi ve
Kadın Hakları Projesi

Mahpuslar İçin Haklarım Başvuru Kılavuzu

.projectgroup

2016 - ANKARA

Mahpuslar İçin Haklarım Başvuru Kılavuzu

Eğer, hapishane idaresi veya personelinin uygulamalarının kanunlara veya insan haklarına aykırı olduğuna, haklarının ihlal edildiğine inanıyorsan (örneğin; hasta olduğun halde revir için dilekçe yazdığında çıkarılmıyor veya geç ıkarılıyorsan, ziyaret süren kısıtlanıyorsa, kantinde ihtiyaçlarını bulamıyorsan, verdiğin dilekçelere cevap alamıyorsan ...),

Hapishane personeli tarafından sözlü, psikolojik, fiziksel veya cinsel şiddete maruz kaldıysan, maruz kaldığın tutum ve davranışların kötü muamele veya işkence olduğunu düşünüyorsan (örneğin; sana kötü söz söylendiyse veya kimliğinden, siyasi görüşlerinden, mensubu olduğun dinden veya mezhepten, cinsiyetinden veya cinsel yönelimden dolayı aşağılındıysan, darp edildiyse...),

Hapishane idaresinden, yaşam koşullarını iyileştireceğine inandığın taleplerde bulunduysan ve bu taleplerin karşılanmadıysa (örneğin; tutulduğun hapishane ailenen uzaktaysa ve ailen seni ziyarete gelemiyorsa ailenin yaşadığı şehirdeki veya yakınındaki bir hapishaneye sevk talep ettiysen...),

Devlet tarafından hapishanelerde izleme, inceleme, araştırma yapmak ve hak ihlallerini raporlamakla görevlendirilmiş kurum ve kuruluşlara başvuru yapabilirsin.

Bu kitapçıkta bu kurum ve kuruluşlara nasıl başvuru yapabileceğin anlatılmaktadır.

Bu kurum ve kuruluşlara başvuru yapman hapishane idaresi ve personeli veya diğer sorumlular hakkında dava açtığın anlamına gelmez. Sadece maruz kaldığın kötü muameleye ilişkin araştırma yapılmasını, bu kötü muamelenin ortadan kaldırılmasını ve raporlanmasını istemiş olursun.

Bu kurum ve kuruluşlara başvuru yaptıktan sonra istersen dava açılması için savcılığa da suç duyurusunda bulunabilirsin.

1) TBMM İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

İlgili Mevzuat

3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu

İletişim bilgileri

Adres Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu
Bakanlıklar 06543 Ankara

Telefon Komisyon Başkanı : 0312 420 56 44 - 420 56 45

Uzmanlar : 0312 420 53 99

Komisyon Sekreteryası : 0312 420 54 06

Faks 0312 420 24 92

E-Posta insanhaklarikom@tbmm.gov.tr

Dilekçe Komisyonunun

Adresi Türkiye Büyük Millet Meclisi Dilekçe Komisyonu
Bakanlıklar 06543 ANKARA

Faks 0312 420 53 65

E-Dilekçe için TBMM ana sayfasından veya TBMM Dilekçe Komisyonunun web sayfasından başvuru yapılabilir.

Başvurular

Eğer bir **şikâyetin** veya talebin varsa;

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna mektup yazarak, faks çekerek veya dilekçe yazarak başvuru yapabilirsin.

Dilekçende, adın-soyadın, imzan ve adresin olmak zorundadır. Bilgileri eksik yazarsan dilekçen işleme alınmaz.

TBMM İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, başvurularla ilgili karar vermez. Senin adına hapishane idaresinden veya diğer sorumlulardan açıklama ister ve bu açıklamayı sana da yollar. Eğer başvurun işleme alınırsa, Komisyon, senin başvurunun ellerine geçmesinin ardından, eğer başvurunu işleme alırsa, 60 gün içinde sana cevap vermesi gerekir.

Dikkat Edilecek Konular

- Temel hak ve özgürlüklerinden birisinin ihlal edildiğine inanan her birey komisyona başvuru yapabilir. Başvurularda dikkat edilmesi gereken husus Anayasa ve uluslararası insan hakları belgelerinde yer alan temel hak ve özgürlüklerden birisine yönelik bir ihlalin var olduğu iddiasıdır.
- Başvuru dili esas olarak Türkçe'dir; ancak diğer dillerde de dilekçe alınabilir. Yabancı mahpuslar kendi dillerinde başvuru yapabilirler.
- İhlal iddiasının üzerinden vakit geçmiş olması, Komisyona başvuru yapılmasının önünde engel değildir. Komisyon, geçmişe dönük incelemelerde de bulunabilmektedir.

2) CEZA İNFAZ KURUMLARI VE TUTUKEVLERİ İZLEME KURULLARI

İlgili Mevzuat

4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu

5712 sayılı Ceza İnfaz Kurumları Ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun

28996 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Yönetmeliği

İletişim bilgileri

Adres İl Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları hapisanenin bulunduğu ilin Adliye Sarayı'na bağlıdır. Bu nedenle başvurularda adres, o ilin Adliye Sarayı'dır.

Telefon

Faks

E-Posta

4681 sayılı Kanun gereği "Bulunduğu yargı çevresinde ceza infaz kurumu veya tutukevi olan her adli yargı adalet komisyonunca bir izleme kurulu kurulur." Yani tutulduğun hapisanenin bulunduğu ilin Adliye Sarayı içerisinde bir Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulu olmak zorundadır.

5712 sayılı Kanununun 1. maddesine göre "İzleme kurulu başkanla birlikte beş asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Asıl üyelerden en az birinin kadınlardan seçilmesi zorunludur. Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi dolan üyeler yeniden seçilebilir."

İzleme Kurullarının Görev ve Yükümlülükleri

4681 sayılı Kanun'un 6. maddesi gereği İzleme Kurullarının görev ve yükümlülükleri şunlardır (Kanun'un 3. fıkrası 5712 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir. Burada yeni haline yer verilmiştir):

1. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerindeki infaz ve ıslah uygulamalarına

ilişkin işlem ve faaliyetleri yerinde görmek, incelemek, yönetici ve görevlilerden bilgi almak, hükümlü ve tutukluları dinlemek.

2. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde infaz ve ıslah, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili olarak gördükleri aksaklık ve eksiklikleri yetkili mercilere bildirmek.

3. Ceza infaz kurumları ve tutukevleri ile ilgili tespitlerini ve aldıkları bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir rapor düzenlemek, raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikâyet konusu bulunduğu takdirde infaz hâkimliğine göndermek.

Adalet Bakanlığı, cezaevi güvenliğine ilişkin hususlar müstesna olmak üzere, her yıl bir önceki yıla ait izleme kurullarınca düzenlenen raporların sayısını, konularını, yerine getirilen ve getirilmeyen önerileri ve gerekçelerini bir rapor ile kamuoyuna açıklar.

4. Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.

İzleme kurulu üyeleri, görevleri sırasında edindikleri bilgileri ve düzenlenen raporları yetkili mercilerin izni olmaksızın açıklayamazlar.”

Bu Kanun maddesinden de anlaşılacağı gibi, **hapishanede karşılaştığın her türlü zorluk, sıkıntı, hak ihlali, kötü muamele benzeri durum, tutum ve davranışlardan kaynaklı olarak İzleme Kurullarına başvuru yapabilirsin.**

İzleme Kurullarının Çalışma Esas ve Usulleri

5712 sayılı Kanun'un 3. maddesine göre İzleme Kurulları üç ayda bir olağan olarak toplanır. Ancak olağan toplantıların yanı sıra “Başkan, izleme kurulunu gerektiğinde re’sen veya üye tamsayısının salt çoğunluğunun görüşülecek konuyu da belirten yazılı istemi üzerine olağanüstü toplantıya çağırır.” ve “İzleme kurulu, asıl üyelerin salt çoğunluğu ile toplanır. Salt çoğunluğun sağlanamaması halinde kıdem sırasına göre yedek üyeler toplantıya katılır. Raporlar, katılan üyelerin salt çoğunluğu ile kabul edilir.”

İzleme Kurullarının Hapishane Ziyareti Yetkisi

Yönetmeliğe göre İzleme Kurulları en az iki ayda bir ve gerekli gördüğü her zaman ilgili olduğu hapishaneyi ziyaret etmelidir. Bu ziyaretlerin ayrıntıları Yönetmelikte şöyle anlatılmaktadır:

- Ziyaretler önceden Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmek zorundadır.
- Ziyaretler için gereken ulaşım aracı İzleme Kurulunun talep etmesi halinde Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından karşılanır.
- İzleme Kurulu üyeleri mahpuslarla yalnız, hapisane personeli olmadan görüşebilirler. Ancak kurul üyelerinin talep etmesi halinde hapisane personeli de görüşmeye katılabilirler.
- İzleme Kurulu, kendi görev alanına giren konularla ilgili olmak kaydıyla, mahpuslar için kurumda tutulan her türlü defteri ve belgeyi inceleyebilir. Ayrıca kurul üyelerinin istemi halinde bu defter ve belgelerin bir örneği izleme kuruluna verilir.

İzleme Kurullarının Raporları ve Etkisi

İzleme Kurulları Yönetmeliği'nin 9. maddesine göre İzleme Kurulu, "kurumla ilgili tespitlerini ve aldığı bilgileri değerlendirerek en az dört ayda bir defa olmak üzere, düşünce ve önerilerini de içeren bir rapor düzenler. Raporun bir örneğini Adalet Bakanlığına, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanlığına, izleme kurulunun bulunduğu yargı çevresindeki Cumhuriyet başsavcılığına ve görev alanına giren bir şikayet konusu bulunduğu takdirde infaz hakimliğine gönderir."

Yönetmeliğin 10. maddesine göre ise "İzleme kurulu raporlarında değinilen hususlar, Bakanlık, Genel Müdürlük ve ilgili Cumhuriyet başsavcılığı tarafından değerlendirilerek gereken tedbirler alınır."

Dolayısıyla İzleme Kurulu'na herhangi bir konuda başvuru yaptığında ve bu başvuru İzleme Kurulu tarafından işleme alındığında bir rapor hazırlanması ve bu raporun Adalet Bakanlığı, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve ilgili Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesi gerekir. **Bu raporların senin lehine olması durumunda bu merciler başvuruna neden olan sorun veya talep konusunda girişimlerde bulunabilirler.**

3) TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU

İlgili Mevzuat

6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu

İletişim Bilgileri

Adres Yüksel Caddesi No:23, Kat 3, Yenışehir 06650 Ankara - Türkiye

Telefon 0312 422 29 20

Faks 0 312 422 29 96

E-Posta tihk@tihk.gov.tr

İşkence ve Kötü Muameleye İlişkin Başvurular

6701 sayılı Kanuna göre; işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezanın önlenmesi amacıyla çalışmalar yapmak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK)'in görev alanındadır.

İşkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza konusunda bir şikâyetin veya talebin varsa TİHEK'e başvuruda bulunabilirsin.

TİHEK bu konulardaki mahpus başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmekle yükümlüdür.

Ayrıca, Kurum, herhangi bir başvuru olmaksızın da özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirebilir, bu ziyaretlere ilişkin raporları ilgili kurum ve kuruluşlara iletip kamuoyuna açıklayabilir.

Ayrımcılık İddialarına İlişkin Başvurular

TİHEK Kanun'u kapsamında; cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık iddiası ile TİHEK'e başvuruda bulunabilirsin.

TİHEK'e başvurmadan önce şikâyet veya taleplerinle ilgili olarak hapisane idaresine dilekçe yazman, şikâyetine konu olan durum ve uygulamaların ortadan kaldırılmasını veya taleplerin varsa bunların karşılanmasını

istemem gerekir.

Hapishane idaresi taleplerini reddeder veya dilekçene 30 gün içinde cevap vermezse TİHEK'e başvuru yapabilirsin.

ANCAK, hapishane idaresinin veya personelinin uygulamaları "telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali"ne yol açıyorsa bu durumda hapishane idaresine dilekçe yazmadan doğrudan TİHEK'e başvurabilirsin. Bu başvurunda, neden hapishane idaresine başvurmadan doğrudan TİHEK'e başvurduğunu açıklamak zorundasın.

TİHEK, durumun aciliyetine veya önemine göre hapishane idaresine başvurmadan yapmış olduğun bu başvuruyu kabul edebilir.

Ayrımcılık İddialarına İlişkin Başvuruların İncelenmesi

TİHEK, senin başvurunun ardından en geç üç ay içinde incelemesini sona erdirmek zorundadır. Bu sürenin yeterli gelmediği durumlarda, inceleme, bir kereye mahsus olmak üzere en fazla üç ay daha uzatılabilir.

İnceleme şöyle gerçekleştirilir: TİHEK, senin ihlal iddiasının ardından ihlal iddiasının muhatabı olan hapishane idaresinden yazılı görüşünü sunmasını ister. Hapishane idaresi 15 gün içinde yazılı görüşünü sunmak zorundadır. TİHEK, hapishane idaresinin yazılı görüşünün kendilerine ulaşmasından sonra bu görüşü sana yollar ve senin de 15 gün içinde kendi görüşünü yazarak TİHEK'e yollaman gerekir. Eğer 15 gün süre yeterli değil dersen, süreyi 15 gün daha uzatmalarını talep edebilirsin veya görüşünü sözlü olarak sunmak da isteyebilirsin. Kanunlar, sözlü açıklamada bulunmayı talep etmen halinde TİHEK'in bu hakkı sana tanıyabileceğini söylemektedir (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu, madde 18/2).

TİHEK'in Ayrımcılık İddialarına İlişkin Başvurular Hakkında Alabileceği Kararlar

TİHEK, başvurular sonucunda, ayrımcılık yasağının ihlal edildiğini tespit ederse 500 TL'den 15.000 TL'ye kadar sorumlular hakkında para cezasına karar verebilir.

TİHEK'in hüküm verdiği idari para cezaları "cezaya esas ayrımcı uygulamaya kusuruyla sebebiyet veren kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında görev yapanlara rücu edilir." Yani

doğrudan Şikâyetine konu olan hapishane personelinden alınır.

Dikkat Edilecek Konular:

- Dava açma süresi içinde Kuruma yapılan başvurular işlemeye başlamıŐ olan dava açma süresini durdurur. Bu durum ayrımcılıkla ilgili başvurular için geçerlidir. Bir başka deyiŐle TİHEK'e başvurunu yaptığın sürenin tamamı, dava açma sürene dahil edilmez. Örneğin dava süresi 3 ay ise ve sen birinci ayda başvuru yapmış isen, TİHEK'e yaptığın başvuru sonuçlandığında, dava açmak için halen 2 ayın kalacaktır.

4) T.C. KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU (OMBUDSMANLIK)

İlgili Mevzuat

- 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu
- 28601 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumunun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

İletişim bilgileri

Adres Kavaklıdere Mah. Nevzat Tandoğan Caddesi No:4
Çankaya/ANKARA

Telefon 0312 465 22 00

Faks 0312 465 22 65

E-Posta iletisim@ombudsman.gov.tr

İSTANBUL OFİSİ

Adres Büyükdere Cad. Maslak Kasırları, Mabeyn-i Hümayun Kasrı Maslak/
Sarıyer/İSTANBUL

Telefon 0212 346 33 84-85

Faks 0212 346 33 86

E-Posta iletisim@ombudsman.gov.tr

Başvurular

Eğer;

Hapishane idaresinin her türlü işlem ve eylemleri ile kurumlarda her seviyede görev yapan personelin tutum ve davranışları sonucu hak veya menfaatin ihlal edildiyse;

Hapishane idaresinin işlem veya eylemleri kanunlara uygun olsa dahi "hakkaniyete veya iyi yönetim ilkelerine aykırı" olduğunu düşünüyorsan (Örneğin, idarenin zamanında, makul ve açık cevap vermemesi, başvurun sonucu sana bildirilen kararların gerekçeli olmaması, idarenin nezaketsiz tutumu, bilgi edinme hakkı ihlali vb...);

İnsan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın hakları, çocuk hakları ve kamuyu ilgilendiren konulara ilişkin hapisane idaresinin işlem ve eylemleri ile hapisane personelinin tutum ve davranışlarından kaynaklı bir şikâyetin varsa;

ÖNCE hapisane idaresine şikâyetine konu olan işlem ve eylem veya hapisane personelinin tutum ve davranışları için başvuru yapman ve

- İdare tarafından verilen cevap sorununu çözmediyse, cevabın sana bildirildiği tarihten sonra 6 ay içinde veya
- Senin başvuruna idare tarafından 60 gün içinde cevap verilmediyse bu sürenin bittiği tarihten itibaren 6 ay içinde

hapisane idaresini Kamu Denetçiliği Kurumuna (diğer adıyla Ombudsmanlık) şikâyet edebilirsin.

ANCAK aşağıdaki durumlar söz konusu olduğunda hapisane idaresine başvurmadan da Kamu Denetçiliği Kurumuna şikâyet başvurusu yapabilirsin:

- 1) İdarenin tutum ve davranışlarına karşı
- 2) İdarenin kanunlarda açıkça kesin olduğu belirtilen işlemlerine karşı
- 3) Telifisi güç veya imkânsız zararların doğması ihtimali bulunan hâllerde

Kamu Denetçiliği Kurumu, bu kriterleri göz önüne alıp hapisane idaresine başvuru sürecinde oluşabilecek hak kayıplarının önüne geçilebilmesi için hapisane idaresine başvurmadan yapmış olduğun bu başvuruyu kabul edebilir.

Avukatın veya vasin de senin için başvuru yapabilir.

Şikâyet başvurusu nasıl ve nerede yapılır?

Şikâyet başvurusunu posta yoluyla veya dilekçe yazarak yapabilirsin. Ayrıca faks veya elektronik başvuru da kabul edilmektedir; ancak faks veya elektronik posta yoluyla yaptığın başvurularda dilekçe asıllarını 15 gün içerisinde Kamu Denetçiliği Kurumu'na göndermen gerekmektedir. Dilekçe aslını yollamazsan şikâyet başvurunun işleme alınmaz.

Başvuruları Türkçe yapma zorunluluğu yoktur. "Şikâyetçinin kendisini daha iyi ifade edebildiği başka bir dildeki başvurusu" da "kurumca haklı ve makul olduğunun tespiti halinde kabul edilebilir". Bu nedenle anadilin farkliysa

ve kendini anadilinde daha iyi ifade edebileceksen bunu belirterek kendi anadilinde başvuru yapabilirsin.

Dilekçene ne yazman gerek?

- 1) Adın, soyadın, imzan,
- 2) Vatandaşlık kimlik numaran (yabancı ülke vatandaşıysan pasaport numaran, uyruğun ve varsa kimlik numaran),
- 3) İletişim bilgilerin (ev veya iş adresi, telefon ve faks numaraları, varsa e-posta adresi),
- 4) Şikâyet edilen idarenin veya personelin ismi, idareye başvuru tarihin ve idarenin cevap tarihi,
- 5) Şikâyetinin konusu ve talebin.

Bu bilgilerin yer almadığı başvurular kabul edilmediği için bu bilgilerin yer almasına dikkat etmen gerekir.

Ayrıca şikâyetine konu işlem veya eylem hakkındaki bilgi ve belgelerin varsa inceleme ve araştırmayı kolaylaştırmak bakımından tüm bilgi ve belgeleri şikâyet dilekçesine eklemelisin.

Eğer dilekçene eklemek istediği belgelere erişemiyorsan veya Kamu Denetçiliği Kurumunun şikâyetinle ilgili olarak hapisane idaresinin elinde olan başka bilgi ve belgeleri de incelemesini istiyorsan varsa bunları dilekçende belirtebilirsin. Hapisane idaresi bu bilgi ve belgeleri Kamu Denetçiliği Kurumu'na en geç 30 gün içinde ulaştırır.

Şikâyet başvurusunu gizli de yapabilir misin?

Başvuru dilekçende şikâyet başvurusunun gizli tutulmasını talep edilebilirsin. Bunu talep etmen halinde Kamu Denetçiliği Kurumu gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Şikâyet başvurusunun gizli tutulmasını talep etsen dahi başvuruda adın soyadın, kimlik numaran gibi gerekli bilgileri yazmak zorundasın.

İnceleme Ne Kadar Sürer?

Dilekçenin Kamu Denetçiliği Kurumuna ulaştığı tarihten itibaren en geç altı ay içerisinde inceleme ve araştırmanın sonuçlanması ve sonucun sana bildirilmesi gerekir. Eğer Kamu Denetçiliği Kurumu altı ay içerisinde inceleme ve araştırmasını sonuçlandırmamışsa sana bunun gerekçelerini

bildirmek ve inceleme ve araştırmasına devam etmek zorundadır.

Ancak, inceleme ve araştırma devam ederken Şikâyet konusuyla ilgili olarak dava açılması hâlinde, Kamu Denetçiliği Kurumu inceleme ve araştırmasını dava sonuçlanıncaya kadar bekletebilir veya Şikâyet başvurusunun mahiyetine göre inceleme ve araştırmasını sonlandırabilir. Bekletilen Şikâyet başvurusu hakkında kesinleşen dava sonucuna göre Kurum, inceleme ve araştırmayı karara bağlar.

Kurum tarafından hangi kararlar verilmektedir?

Kurum tarafından başvurularda usul yönünden bir eksiklik bulunmadığı durumlarda, başvurunun esası hakkında tavsiye ya da ret kararı verilmektedir.

Ret kararı, idarenin Şikâyet konu işlem, eylem, tutum veya davranışında hukuka, hakkaniyete ve iyi yönetim ilkelerine aykırı bir durumun bulunmadığı anlamını taşımaktadır.

Tavsiye kararı ise, belirtilen hususlarda idarenin hatalı davrandığı anlamına gelmektedir. Kurum tarafından verilen tavsiye aşağıdaki hususları içerebilir:

- Hatalı davranıldığının kabulü,
- Zararın tazmini,
- İşlem yapılması veya eylemde bulunulması,
- Mevzuat değişikliğinin yapılması,
- İşlemin geri alınması, kaldırılması, değiştirilmesi veya düzeltilmesi,
- Uygulamanın düzeltilmesi,
- Uzlaşmaya gidilmesi,
- Tedbir alınması.

Kurumun kararları bağlayıcı mıdır?

Kurumun kararları tavsiye niteliğinde olup bağlayıcı değildir. Bununla birlikte, idareler tavsiye kararının kendilerine tebliğinden itibaren 30 gün içerisinde kararın gereklerinin yerine getirilip getirilmeyeceği noktasında bir karar vererek, önerilen çözüümü uygulanabilir nitelikte görmediği takdirde Kuruma gerekçesini bildirmek zorundadır.

Dikkat Edilecek Konular:

- Yabancı lke vatandaşları da Kamu Denetçiliği Kurumuna Őikâyetlerini iletebilirler.
- Şikâyet başvurusu insan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın hakları, ocuk hakları ve kamuyu ilgilendiren genel konulara yönelik ise dernek veya vakıflar da senin için başvuru yapabilirler.
- Avukatın veya vasin de senin adına Şikâyet başvurusu yapabilir. Ancak vekâletnameyi ve vasin olduğuna dair belgeyi de başvurularına eklemeleri gerekir. Ayrıca, Şikâyet başvuru dilekçesinde kanunî temsilci veya vekilin; adı, soyadı, imzası, vatandaşlık kimlik numarası (yabancı ülke vatandaşları için pasaport numarası, uyuğu ve varsa kimlik numarası) ve iletişim bilgileri (ev ve iş adresi, varsa bildirime esas elektronik posta adresi, telefon ve faks numarası) yer almalıdır. Bu gibi durumlarda, Şikâyet başvurusunun incelenmesi neticesinde sana yapılacak olan tebligatlar doğrudan kanunî temsilci veya vekiline yapılır.
- Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurduktan sonra başvurduğun konuya ilişkin bir değişiklik olması ya da tamamen yeni bir durumun ortaya çıkması durumunda en kısa süre içerisinde Kamu Denetçiliği Kurumu'na bir dilekçe yazarak durumu bildirmen ve varsa ilgili bilgi ve belgeleri de dilekenle beraber kuruma göndermen gerekir.
- Aynı anda hem Kamu Denetçiliği Kurumuna hem de yargı yoluna başvuramazsın. Kamu Denetçiliği Kurumu, Şikâyetine dair sorumlular hakkında dava açılmasını istemeden önce Şikâyetinin ortadan kaldırılması için başvurabileceğin bir makamdır.
- Kamu Denetçiliği Kurumuna yaptığın başvurular dava açma süresini durdurur. Kuruma başvurduktan sonra altı ay içerisinde herhangi bir cevap verilmemesi, başvurunun reddedilmesi veya tavsiye kararı verilmekle birlikte idarenin 30 gün içerisinde tavsiye kararının gereğini yerine getirmemesi halinde durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlar. Bu nedenle Şikâyetine konu olan sorunların ortadan kaldırılması için önce Kamu Denetçiliği Kurumuna başvurman sonrasında sonuca göre yargı yoluna başvurman mümkündür.

5) İL VE İLÇE İNSAN HAKLARI KURULLARI

İlgili Mevzuat

- 2003 tarihli İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları Hakkında Yönetmelik

İletişim bilgileri

Adres İl İnsan Hakları Kurulları hapisanenin bulunduğu ilin valiliğine, İlçe İnsan Hakları Kurulları ise hapisanenin bulunduğu ilçenin kaymakamlığına bağlıdır. Bu nedenle başvurularda adres İl İnsan Hakları Kurulları için valilikler, İlçe İnsan Hakları Kurulları için kaymakamlıklardır.

Telefon

Faks

E-Posta

Başvurular

Eğer bir şikâyetin veya talebin varsa, herhangi bir insan hakkının ihlal edildiğini düşünüyorsan;

İlde valiliklere bağlı olan İl İnsan Hakları Kuruluna, ilçelerde ise kaymakamlıklara bağlı olan İlçe İnsan Hakları Kurulu'na veya ikisine birden mektup yazarak, faks çekerek ve dilekçe yazarak başvuru yapabilirsin.

Açık hapisanedeysen ALO 150 telefon hattını kullanarak veya BİMER'in (Başbakanlık İletişim Merkezi) internet sitesinden de başvuru yapabilirsin. Bu başvurular da İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarına yönlendirilmektedir.

İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarının Görevleri

İlgili yönetmelik gereği Kurulların görevleri şunlardır:

- a) İllerde Bakanlık, Başkanlık, Valilik, İl Masası, İl Kurulu üyeleri ve İlçe Kurulları tarafından İl Kurulunun gündemine getirilen; ilçelerde de Bakanlık, Başkanlık, Valilik, İl Kurulu, Kaymakamlık, İlçe Masası ve İlçe Kurulu üyeleri tarafından İlçe Kurulu gündemine getirilen konuları değerlendirmek,
- b) İnsan hakları ihlal iddialarını incelemek ve araştırmak,

- c) İnsan haklarının korunması ve insan hak ve özgürlüklerinin kullanılmasının önündeki engeller ile hak ihlallerine yol açan sosyal, siyasi, hukuki ve idari sebepleri incelemek, araştırmak ve bunların çözümüne ilişkin valilik veya kaymakamlık makamına önerilerde bulunmak,
- d) Her türlü ayrımcılığın önlenmesi için gerekli çalışmalarını yapmak,
- e) İdarenin uygulamalarında vatandaşlara hoşgörü ve nezaketle yaklaşılmasını sağlamak amacıyla gerekli çalışmalarını yapmak,
- f) Ayda bir tüm çalışmalarını özet olarak, ilçelerde İl Kuruluna, illerde Başkanlığa bildirmek,

ile görevlidir.

Kurullar, bu amaçları gerçekleştirmek amacıyla “inceleme ve araştırma” yapmakla görevlidirler. Yönetmeliğın 12/f maddesine göre “insan hakları uygulamalarını yerinde görmek amacıyla ilgili kurum ve kuruluşlara ziyaretler gerçekleştirmek” yetkileri de bulunmaktadır. **Bu nedenle, bu kurullar talep gelmesi halinde hapisanelerde de “inceleme ve araştırma” yapabilirler.**

Başvuruların Sonuçları

Başvurunun sonucunda Kurullarda alınan kararlar ve yapılan işlemler en geç otuz gün içerisinde sana bildirilmek zorundadır. Kurulun gerek görmesi halinde ara bilgilendirmeler de yapılabilir.

Ancak, “başvuru hakkında karar verilmesine imkân vermeyen eksiklikler söz konusu ise eksikliklerin tamamlanması için ara karar alınır.”

Ayrıca, sana verilecek yanıtta, hakların konusunda başvurabileceğın yasal yollar da açıklanabilir.

İl ve İlçe İnsan Hakları Kurulları, insan hakları ihlali iddiaları ile ilgili başvuruları inceleyip araştırdıktan sonra, “inceleme ve araştırma sonuçlarını değerlendirmek, ulaşılan sonuçları konusuna göre Cumhuriyet savcılıklarına ya da ilgili idari makamlara iletmek ve sonucunu takip etmekle görevlidir.”

Bu yayının içeriğinden yalnızca Project Group liderliğindeki konsorsiyum sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde Avrupa Birliğinin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Bu yayın AB-TR mali işbirliği kapsamında finanse edilen “İnsan Hakları Kurullarının Desteklenmesi ve Kadın Hakları Projesi (INKAP)” kapsamında hazırlanmıştır. Projenin Sözleşme Makamı; Merkezi Finans ve İhale Birimidir.

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Yüksel Caddesi No:23, Kat 3, Yenışehir 06650
Ankara-Turkey
Tel: (312) 422 29 20

<http://www.tihk.gov.tr>

